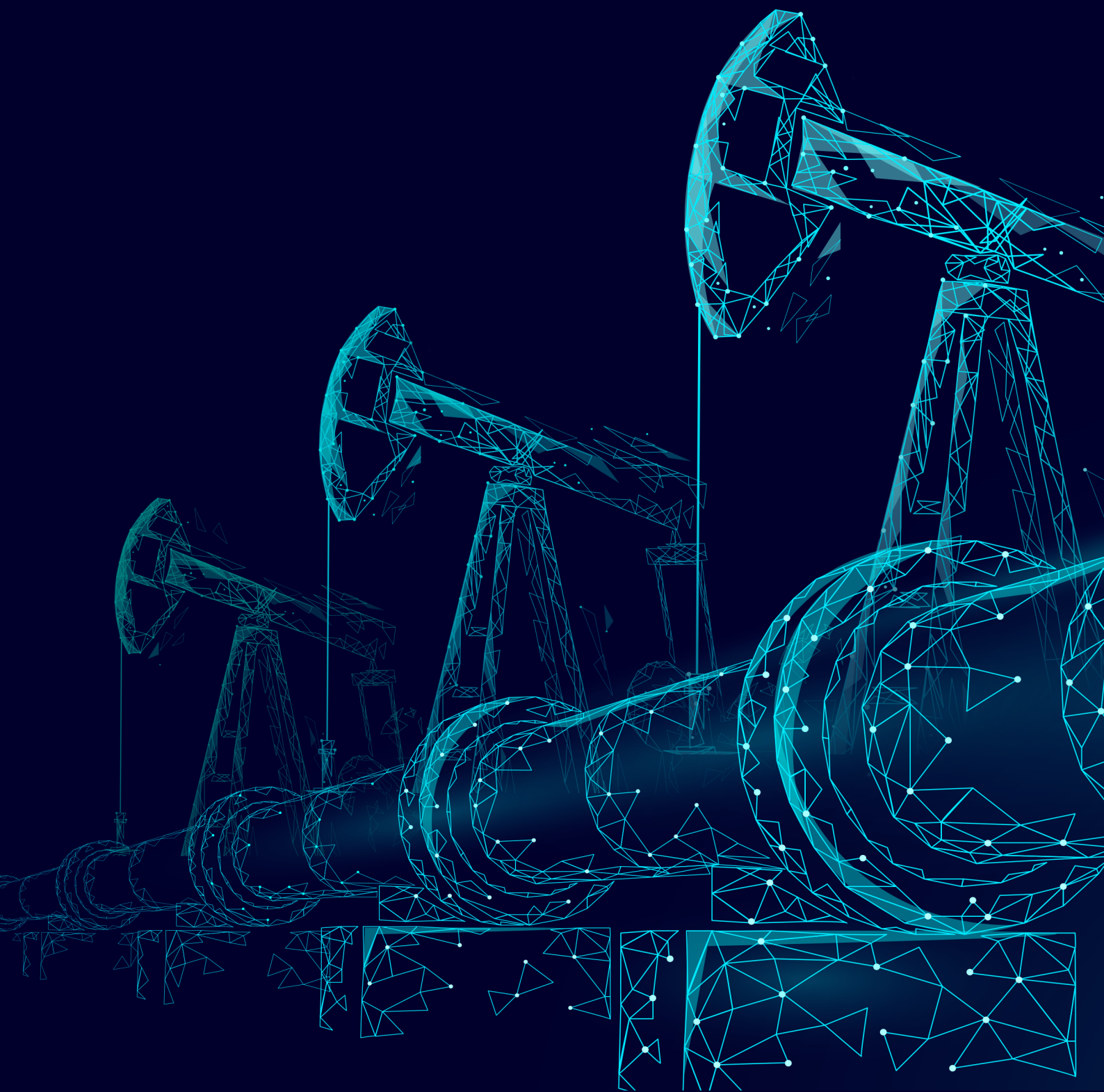

Contribuția industriei de petrol și gaze la economia românească

CUPRINS

Constatări principale	3
1. Introducere.....	4
2. Contribuțiile companiilor de petrol și gaze la bugetul de stat.....	7
3. Impactul Economic.....	10
3.1 Impactul asupra PIB-ului.....	10
3.2 Efectele asupra ocupării forței de muncă.....	12
3.3 Efectele companiilor de petrol și gaze studiate asupra investițiilor.....	14
3.4 Producția în scădere din sectorul de gaze naturale din România.....	15
4. Concluzii.....	16

Această lucrare a fost pregătită cu sprijinul financiar al Federației Patronale Petrol și Gaz (FPPG) și reflectă evaluarea independentă a CPAG. CPAG recunoaște efortul depus de companiile care au răspuns la chestionarul sondajului. Acestea sunt: AMROMCO Energy SRL, Conpet SA, ExxonMobil Exploration and Production Romania Ltd - Sucursala București, companiile OMV Petrom din România, SNGN Romgaz SA și asociația ROPEPCA - aceasta din urmă furnizând date consolidate pentru toți membrii săi.

Mențiune importantă: Sintagma „companii de petrol și gaze chestionate” utilizată în contextul acestei lucrări cuprinde companiile incluse în această analiză. Acestea sunt cele prezentate în Tabelul 1.1. Deși aceste companii, împreună, reprezintă o pondere foarte mare din totalul sectorului, unele companii care își desfășoară activitatea în acest sector - mai ales în segmentele de vânzare de gaze sau segmentele downstream oil - nu au fost incluse în analiză. Ca atare, rezultatele acestei lucrări subestimează impactul real al întregului sector românesc de petrol și gaze asupra economiei.

Principalele descoperiri:

- » În cadrul sectorului energetic, industria de petrol și gaze rămâne un contribuitor important la creșterea PIB-ului României. Între 2017-2019 companiile de petrol și gaze chestionate au generat 1,8% din PIB, aproximativ jumătate din contribuția întregului sector energetic¹. În comparație cu alte sectoare economice, impactul companiilor de petrol și gaze chestionate se ridică la:
 - 72% din contribuția sectorului de intermediere financiară și asigurări în PIB sau
 - 40% din contribuția sectorului agricol în PIB sau
 - 32% din contribuția sectorului IT&C în PIB.
- » Impactul total al companiilor de petrol și gaze chestionate în economie (adică, incluzând efectele directe, indirecte și induse) este semnificativ, reprezentând între 5,3% și 5,9% din PIB în perioada 2017-2019.
- » Totalul impozitelor și dividendelor plătite statului de companiile de petrol și gaze chestionate au fost în medie de 16 miliarde lei pe an, echivalentul a 6% din veniturile actuale bugetare . Numai dividendele au fost în medie de 2 miliarde lei. pe an, reprezentând 1,3% din veniturile fiscale bugetare.
- » Companiile de petrol și gaze incluse în acest sondaj au plătit 10 miliarde lei în TVA și accize pe combustibil în 2019. Acesta este echivalentul a 10,3% din veniturile bugetare încasate din TVA și accize. Capacitatea companiilor de petrol și gaze de a colecta atât TVA, cât și accizele și apoi de a le transfera la bugetul de stat este un punct forte, având în vedere că deficitul de colectare al TVA în România este în prezent de aproximativ 34%, cel mai mare din UE.
- » Investițiile efectuate de companiile de petrol și gaze chestionate sunt substanțiale, deoarece industria este intensivă în capital. În 2019, aceste companii au investit peste 6,7 miliarde RON, aproape dublu față de valoarea înregistrată în 2017. Aceste investiții au reprezentat echivalentul a 16% din investițiile din sectorul public în 2019.
- » Productivitatea muncii în petrol și gaze este, în medie, de peste patru ori mai mare decât productivitatea medie a muncii în economie. Acest lucru explică într-o oarecare măsură, impactul indirect și indus relativ mare pe care industria de petrol și gaze îl are asupra economiei.
- » În perioada 2017-2019, în companiile chestionate din sectorul de petrol și gaze lucrau peste 24.800 de angajați. Adică 0,5% din totalul ocupării din economie, sau mai mult de 25% din ocuparea cumulată în sectorul energetic.
- » Dependența de importuri de gaze naturale a României a crescut semnificativ în ultimii ani, procentul importurilor în consumul total crescând de la 2% în 2015 la 24% în 2019, evoluția sa actuală indicând o tendință ascendentă viitoare.

¹⁾ Impactul întregului sector românesc de petrol și gaze asupra economiei ar fi probabil de peste 2% din PIB dacă ar fi incluse toate companiile care operează în sector.

1. INTRODUCERE

Sectorul de petrol și gaze din România a fost, de zeci de ani, un contribuitor semnificativ la creșterea PIB-ului. Cu toate acestea, în ultimii ani, această contribuție a început să scadă încet și treptat, declanșată de un cumul de factori, inclusiv factori economici, cum ar fi scăderea ratelor de înlocuire a rezervelor, sau măsuri de reglementare și modificări ale politicilor, acestea din urmă având loc atât pe plan intern, cât și la nivelul Uniunii Europene (UE). În ultimii ani, în special, a

existat o trecere treptată de la politici care au susținut producția de petrol și gaze la politici axate pe descurajarea combustibililor fosili, încurajând utilizarea tehnologiilor și combustibililor alternativi, în special a energiei regenerabile. Această tendință a apărut într-un moment în care prețurile mai mici ale petrolului și gazelor au exercitat o presiune mai mare asupra performanței sectorului, în special după anul 2014.

Actuala criză pandemică a expus sectorul de petrol și gaze la riscuri și incertitudini viitoare, mult mai disproporționat în comparație cu alte sectoare economice. În primul rând, o prăbușire a cererii și a activităților de transport, ca urmare a introducerii restricțiilor, a avut un impact serios asupra finanțelor din sectorul de petrol și gaze. În al doilea rând, liderii UE și-au stabilit recent un obiectiv climatic mai ambițios, angajându-se să reducă emisiile cu efect de seră cu cel puțin 55% până în 2030 comparativ cu 1990². Acest lucru ar crește presiunea pe termen scurt și mediu asupra companiilor de petrol și gaze pentru a adopta măsuri care să le ajute să respecte noul obiectiv.

Cu toate acestea, România, alături de alte câteva țări, a reușit să negocieze o așa-numită „neutralitate tehnologică”³, ce ar putea oferi investițiilor în gaz mai multă amploare în următorul deceniu. După cum se arată în textul Consiliului European, România ar putea decide asupra propriului său mix energetic pentru a atinge obiectivul climatic 2030:

„Obiectivul va fi livrat colectiv de către UE în cel mai eficient mod posibil din punct de vedere al costurilor. [...] Consiliul European recunoaște necesitatea de a asigura interconexiunile, securitatea energetică pentru toate statele membre, energia la un preț accesibil gospodăriilor și companiilor și de a respecta dreptul statelor membre de a decide cu privire la mixul lor energetic și de a alege cele mai potrivite tehnologii pentru a atinge în mod colectiv obiectivul climatic 2030, inclusiv tehnologii de tranziție precum gazul.”⁴

Pe plan intern, principalul obstacol de depășit pentru o potențială expansiune a sectorului de petrol și gaze este cel legislativ. Întrucât rezervele considerabile de gaze din Marea Neagră sunt documentate începând cu 2012⁵, întârzierea autorităților în adoptarea legislației offshore care ar face viabilă din punct de vedere economic extragerea gazelor a dus la mai multe amânări de proiecte asociate acelor activități.

²Obiectivul inițial stabilit pentru 2030 pentru membrii UE a fost de 40%. În ciuda creșterii considerabile a țintei, Parlamentul European susține o cifră și mai îndrăznească, sugerând că țările UE ar trebui să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu cel puțin 60% până în 2030 (față de 1990).

³Polonia, Ungaria, Republica Cehă, Slovacia, Bulgaria și România au solicitat „neutralitatea tehnologiei” pentru a atinge obiectivul mai ridicat pentru 2030. Adică, permițând ca investițiile în gaze și energie nucleară să fie clasificate drept „verzi”.

⁴ Consiliul European, EUCO 22/20, 11 decembrie 2020, secțiunea 14.

⁵ În 2012, prima descoperire în ape adânci a fost făcută în Marea Neagră, cu aproximativ 42-84 miliarde de metri cubi (m³) de gaz potențial recuperabil.

Scopul raportului

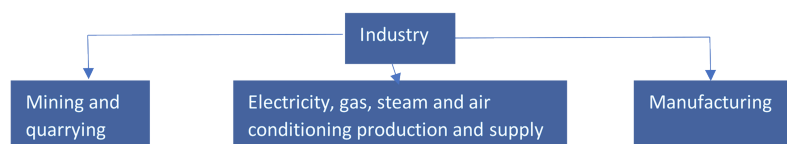
Scopul acestei analize este de a cuantifica impactul industriei de petrol și gaze asupra economiei românești (în ceea ce privește contribuția sa la PIB, ocuparea forței de muncă, investiții și impozite plătite). Având în vedere opțiunea „neutralitate tehnologică” pe care România o are în îndeplinirea obiectivelor climatice din 2030, rezultatele studiului ar putea fi ulterior folosite pentru a ajuta la elaborarea politicilor în sectorul intern de petrol și gaze în următorul deceniu. Acestea pot fi, de asemenea, utilizate ca bază pentru implicarea factorilor de decizie politică într-un dialog bazat pe analize de impact, cu scopul de a adopta modificări legislative care să sprijine activitățile viitoare în sectorul de petrol și gaze. Și, nu în ultimul rând, să promoveze un dialog bazat pe analize tehnice cu autoritățile publice, precum și cu alte entități relevante.

Metodologie

Datele anuale individuale ale companiilor privind cifra de afaceri, impozitele și dividendele plătite statului, investițiile și ocuparea forței de muncă, care acoperă perioada 2017-2019, au fost obținute printr-un sondaj⁶. Scopul a fost de a avea o abordare de jos în sus, utilizând informații primare, în construirea unui set de date consolidate, relevante, care să cuantifice mai precis impactul industriei de petrol și gaze asupra economiei. Pentru analiza impactului PIB-ului au fost necesare mai multe date complementare. Acest lucru a fost obținut din surse publice, cum ar fi rapoartele anuale ale companiilor și rapoarte financiare.

Eșantionul este considerat reprezentativ, întrucât cuprinde majoritatea activităților din upstream și transport în ambele sectoare ale petrolului și gazelor. Sectorul de distribuție nu are o acoperire reprezentativă în eșantion, deoarece atât companiile de vânzare a gazelor, cât și companiile de petrol din downstream, și de comerț cu amănuntul sunt subreprezentate. În ceea ce privește clasificarea activităților economice a companiilor chestionate, cele mai multe dintre acestea ar intra în sectorul „Industrie” (a se vedea figura 1.1 de mai jos) din defalcarea A*10 a industriei - care cuprinde toate activitățile economice NACE.

Figura 1.1
Subsectoare NACE
din sectorul industriei

⁶Propunerea de proiect a fost prezentată principalelor asociații / federații cu activități legate de sectorul energetic, adică ACUE, ARPET-ROL, FPPG, ARGPL, RBSTA și ROPEPCA. Doar unele dintre acestea au răspuns pozitiv, parțial datorită faptului că analiza s-a concentrat în mod specific asupra sectorului de petrol și gaze.

Oil & gas activities come largely under the “Mining and quarrying” and “Electricity, gas, steam and air conditioning production and supply” sub-sectors. The companies surveyed are those presented in Table 1.1 below:

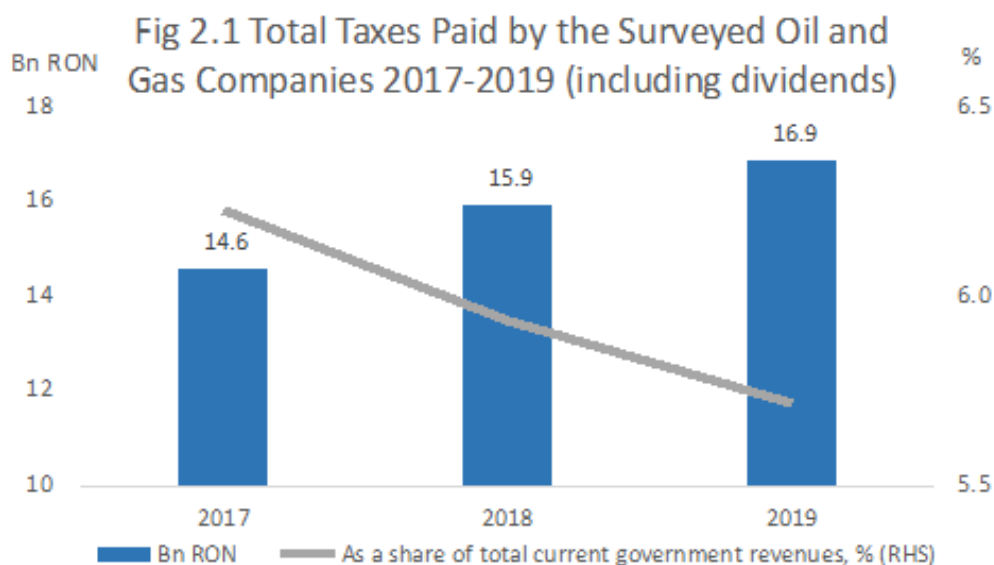
	Exploration		Transport	Distribution	Storage
	Oil	Gas	Oil/Gas	Gas	Gas
OMV Petrom SA (consolidated, includes OMV Petrom SA, OMV Petrom Marketing SRL, OMV Petrom Gas SRL, Petromed, OMV Petrom Aviation, OMV Petrom Global Solutions)	x	x	x	x	
SNGN Romgaz SA		x	x	x	x
Transgaz SA^a			x		
Conpet SA			x		
ExxonMobil Exploration and Production Romania Ltd - Bucharest Branch	x	x			
Amromco Energy SRL	x	x			
Expert Petroleum SRL^b	x	x			
Mazarine Energy Romania SRL^{b,c}	x	x			
Hunt Oil Company of Romania SRL^b	x	x			
NIS Petrol SRL^b	x	x			
Panfora Oil and Gas SRL^{b,d}	x	x			
Sand Hill Petroleum Romania SRL^b	x				
Stratum Energy Romania LLC Wilmington Sc Bucharest^b	x	x			
Fora Oil and Gas SRL^{b,e}	x	x			
Serinus Energy SRL^{b,f}	x	x			

* - includes companies providing ancillary services to the oil and gas sector; a – data compiled from company’s reports; b - data for these companies came consolidated from ROPEPCA; c – since 2019; d – data for years 2017 & 2019; e – data for years 2017 & 2018; f - data for 2017 alone.

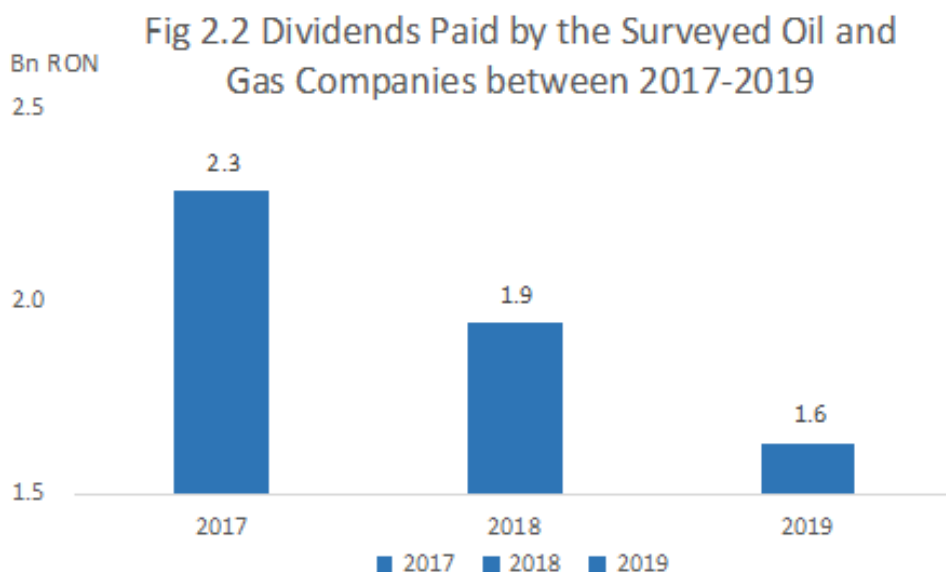
Următoarele secțiuni ale analizei cuantifică impactul companiilor de petrol și gaze chestionate asupra: bugetului de stat și diferitelor sale componente de venituri, investiții, PIB și ocuparea forței de muncă. Analiza se referă, de asemenea, pe scurt la productivitatea muncii în sectorul petrolului și gazelor - calculat pentru companiile incluse în eșantion.

2. CONTRIBUȚIILE COMPANIILOR DE PETROL ȘI GAZE LA BUGETUL DE STAT

Totalul impozitelor⁷ și dividendelor plătite statului a fost în medie de 16 miliarde lei pe an în perioada 2017-2019, echivalentul a 6% din veniturile bugetare curente⁸ (figura 2.1). Numai dividendele au fost în medie de 2 miliarde lei. pe an, însumând 1,3% din veniturile fiscale bugetare (figura 2.2).

Sursa: datele sondajului și Ministerul de Finanțe

Sursa: datele sondajului și Ministerul de Finanțe

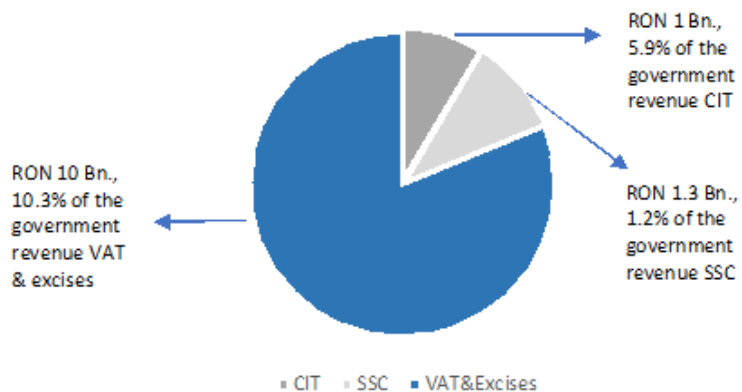
⁷ Impozitele totale includ impozitul pe profit, toate impozitele și contribuțiile aferente angajaților / angajatorilor, impozite și taxe specifice sectorului, TVA, accize, alte impozite locale.

⁸ Contribuțiile fiscale sunt comparate fie cu veniturile guvernamentale curente, fie cu veniturile fiscale. În scopul acestei analize, acestea sunt considerate a fi mai adecvate decât cifra totală a veniturilor guvernamentale, care include alte componente nefiscale.

Deși suma totală a impozitului plătit statului de aceste companii a crescut în termeni nominali cu aproape 16%, o sumă destul de remarcabilă, în perioada 2017-2019, ponderea sa în veniturile curente ale guvernului a scăzut de la 6,2% în 2017, la 5,7% în 2019. Acest lucru a avut loc în mare parte din cauza factorilor economici (adică a structurii în schimbare a economiei), cât și a incertitudinii de reglementare crescute, în special a infamei Ordonanțe de urgență guvernamentale (OUG) 114/2018, care a crescut taxele în continuare pentru sectorul de petrol și gaze, având și alte efecte negative asupra sectorului. Una dintre consecințele acesteia din urmă a fost scăderea dividendelor totale plătite, care s-au redus cu aproape 29% în cursul perioadei.

Fig 2.3 Tax Contributions of Surveyed Oil and Gas Companies to the Government Budget in 2019

Contribuțiile fiscale la categoriile CIT, CAS și TVA și accize sunt prezentate în Fig 2.3

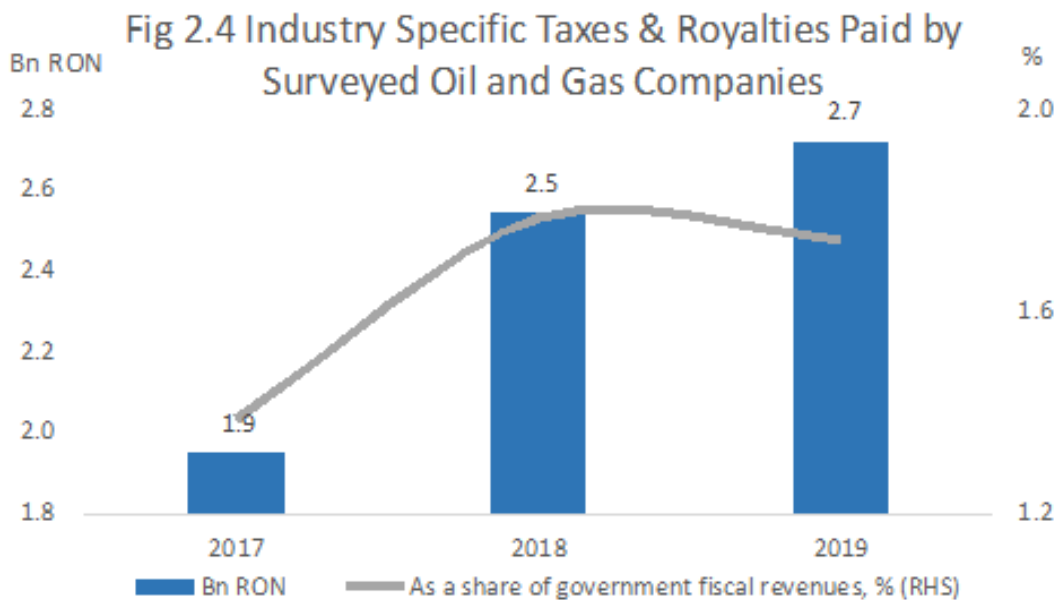
Sursa: datele sondajului și Ministerul de Finanțe

Astfel, în 2019 companiile de petrol și gaze chestionate au contribuit cu mai mult de 1 miliard RON prin impozitul pe veniturile companiilor (CIT) al companiilor la bugetul de stat - echivalentul a 5,9% din totalul veniturilor guvernamentale CIT. În 2018, această pondere a fost și mai mare, ajungând la 6,8%, deoarece veniturile CIT sunt volatile în ceea ce privește starea economiei.

De asemenea, au plătit 10 miliarde de lei în taxe pe valoarea adăugată (TVA) și accize în 2019. Acesta este echivalentul a 10,3% din veniturile bugetare pe care guvernul le-a încasat în TVA și accize, procent care a rămas stabil în perioada 2017-2019. Capacitatea companiilor de petrol și gaze de a colecta atât TVA, cât și accize, iar apoi să le transfere la bugetul de stat este un punct forte, având în vedere că deficitul de colectare al TVA în România se ridică în prezent la aproximativ 34%, cel mai mare din UE.

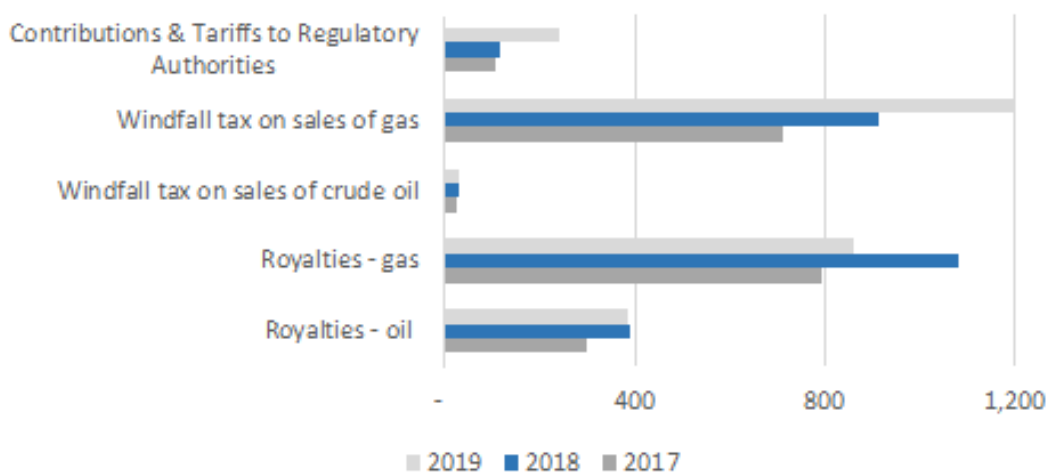
Contribuțiile de asigurări sociale (CAS) plătite la buget s-au ridicat la 1,3 miliarde lei în 2019, marginal în creștere comparativ cu valorile medii înregistrate în ultimii doi ani. În general, acestea reprezintă 1,2% din totalul CAS ridicat la nivelul întregii economii. În ciuda nivelului mai ridicat al salariilor brute în sectorul de petrol și gaze, companiile din eșantion au plătit o cotă mai mică din CAS în comparație cu cele din CIT sau TVA și accize. Acest lucru se explică prin ponderea relativ scăzută a ocupării forței de muncă din sectorul de petrol și gaze în totalul locurilor de muncă (a se vedea secțiunea Ocupare)

Impozitele specifice sectorului, cum ar fi contribuția și tarifele către autoritățile de reglementare, impozitele neprevăzute la vânzările de petrol și gaze naturale și redevențe sunt prezentate în figurile 2.4 și 2.5 de mai jos:

Sursa: datele sondajului și Ministerul de Finanțe

Fig 2.5 Sector Specific Taxes and Royalties, Surveyed Companies, Mill RON

Sursa: datele sondajului și Ministerul de Finanțe

Acestea reprezintă sume considerabile, în 2019, de exemplu, impozitele, contribuțiile și taxele specifice sectorului s-au ridicat la 2,7 miliarde lei, echivalentul a aproape 1,8% din veniturile fiscale guvernamentale. Incluzând companiile de petrol și gaze care nu au participat la sondaj, impactul ar fi chiar mai mare. Gazul natural deține, de departe, cea mai mare parte din această povară fiscală. Această cotă a crescut și mai mult în 2019, după adoptarea OUG 114/2018, în ciuda faptului că o impozitare mai mare pentru sectorul gazelor naturale a dus la scăderea producției și, astfel, redevențe mai mici.

3. IMPACTUL ECONOMIC

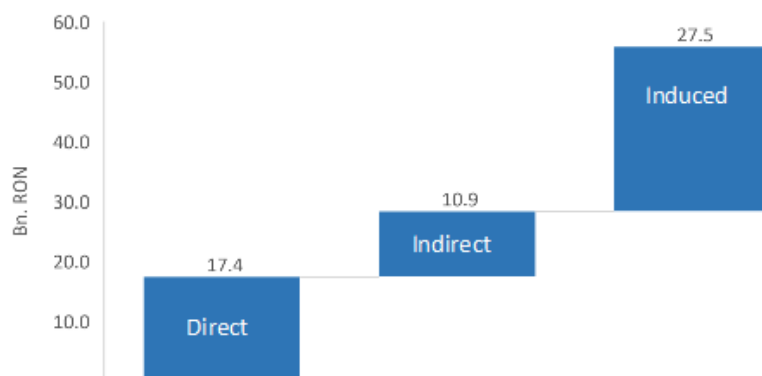
3.1 Impactul asupra PIB-ului

Impactul economic al industriei de petrol și gaze naturale cuprinde atât impactul **operațional** - datorat achizițiilor de bunuri și servicii intermediare, plăți de compensare a forței de muncă, dividende și o serie de alte impozite specifice sectorului - precum și impactul **investițiilor sale de capital**. Acest lucru necesită estimarea a trei tipuri de efecte, care, cumulate, generează impactul total al sectorului de petrol și gaze asupra economiei. Cele trei tipuri de efecte sunt:

- **Impact direct**, care se măsoară ca valoare adăugată în cadrul industriei de petrol și gaze. Acest impact se referă la munca întreprinsă de companiile de petrol și gaze din România, profiturile generate de acea muncă, impozitele plătite și angajații săi ca rezultat direct al acestei activități.
- **Impact indirect** care se măsoară ca valoare adăugată care apare pe tot parcursul lanțului de aprovizionare al industriei de petrol și gaze, ca urmare a achiziționării de către companii a intrărilor de bunuri și servicii de la alte întreprinderi.
- **Efectul indus** se măsoară ca valoare adăugată rezultată din cheltuielile de muncă ale gospodăriei și din veniturile obținute direct sau indirect din cheltuielile industriei de petrol și gaze. Acesta cuprinde beneficiile economice mai largi care decurg din plata salariilor de către companiile de petrol și gaze și firmele din lanțul lor de aprovizionare către angajații lor, care își cheltuiesc câștigurile în comerțul cu amănuntul, agrement și alte activități economice.

Cifrele estimate pentru impactul economic din 2019 al companiilor de petrol și gaze chestionate sunt prezentate în figura 3 de mai jos⁹.

Fig 3.1 Surveyed Oil & Gas Companies. Total GVA Effects in the Economy, 2019

Sursa: Calcule proprii

⁹Impactul economic al sectorului petrolului și gazului este cuantificat utilizând conceptul de valoare adăugată brută (VAB). VAB este suma dintre produsul intern brut (PIB) și impozitele nete (subvenții - impozite plătite pentru produse).

Numai impactul direct s-a ridicat la aproximativ 17,4 miliarde RON în 2019, aproximativ 1,6% din PIB-ul României¹⁰, mai mic față de valoarea de 1,8%, impactul direct pe care industria l-a avut în 2017 și 2018. Parțial, acest lucru s-a datorat scăderii ratelor de înlocuire a rezervelor, a unui mediu scăzut al prețului petrolului și a măsurilor de reglementare nefavorabile. Ținând cont de ultimii trei ani, contribuția companiilor petroliere și gaziere chestionate la PIB este în medie de 1,8%. Aceasta reprezintă aproximativ jumătate din contribuția sectorului energetic la economie¹¹. Impactul întregului sector românesc de petrol și gaze asupra economiei ar fi, foarte probabil, peste 2% din PIB dacă ar fi incluse toate companiile care operează în sector.

Cu toate acestea, impactul total asupra companiilor de petrol și gaze chestionate din economie, care cumulează efecte directe, indirecte și induse, este mult mai semnificativ, ajungând la 5,3% și 5,9% din PIB în perioada 2017-2019 (Tabelul 3.1 de mai jos):

Tabelul 3.1 - Efectele VAB ale companiilor de petrol și gaze studiate,% din VAB economic

	2017	2018	2019
Direct	2.0	2.0	1.8
Indirect	1.3	1.3	1.1
Induced	3.2	3.2	2.9
Total (% of GVA)	6.5	6.5	5.8
Total (% of GDP)	5.9	5.9	5.3

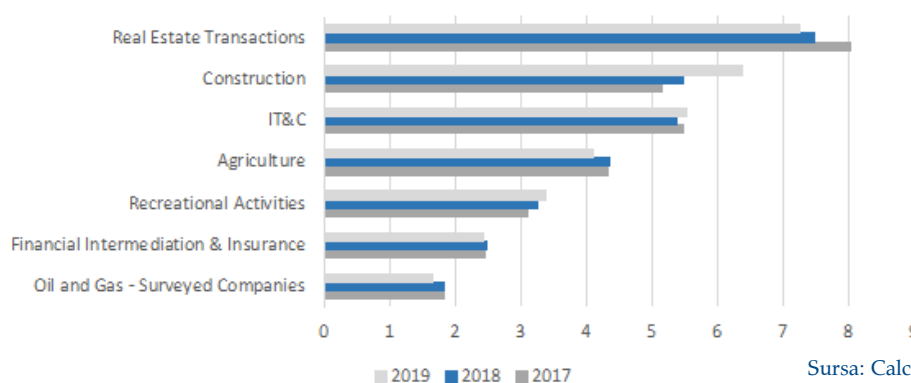
Sursa: Datele sondajului și calcule proprii

În termeni relativi, în comparație cu alte sectoare din economie, efectul cumulativ al companiilor de petrol și gaze chestionate produce un impact considerabil asupra PIB-ului (figura 3.2). De exemplu, contribuția sa la PIB reprezintă:

- 67% din contribuția sectorului de intermediere financiară și asigurări la PIB sau
- 40% din contribuția sectorului agricol la PIB sau
- 32% în contribuția sectorului IT&C la PIB.

Atunci când se interpretează aceste cifre, trebuie avut în vedere faptul că toate sectoarele enumerate în Fig 3.2 (mai puțin sectorul petrolului și gazelor) reprezintă sectoare economice foarte mari - corespunzătoare defalcării A*10, NACE.

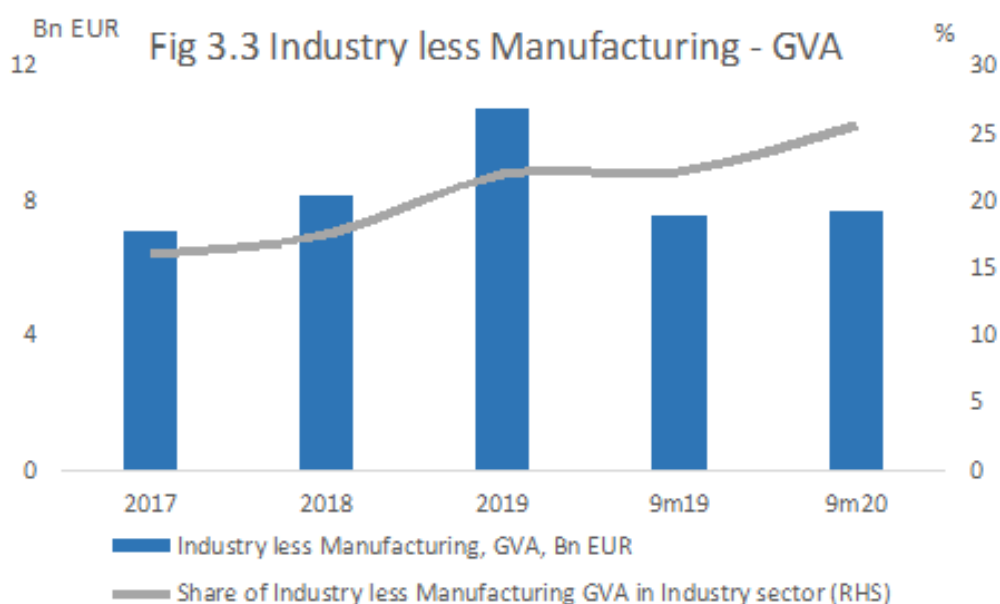
Fig 3.2 Value Added, % of GDP

Sursa: Calcule proprii și INSSE

¹⁰Acesta este echivalentul a 1,8% din valoarea adăugată brută totală (VAB). Diferența dintre PIB și VAB este dată de impozitele nete, care este o sumă considerabilă. În 2019, impozitele nete au reprezentat aproape 10% din PIB.

¹¹Contribuția sectorului energetic la PIB a scăzut de la aproximativ 4,9% în 2012 la aproximativ 3,5% în 2018.

Sursa: Eurostat

În cursul anului 2019, ponderea cumulată a subsectoarelor care se referă la sectorul energetic, și anume „exploatarea și explorarea” și „producția și furnizarea de energie electrică, gaz, abur și aer condiționat” în sectorul industrial (reliefa în figura 3.3 Total sector **Industrie, mai puțin industria prelucrătoare**) a crescut de la 16% la 22%. Cu toate acestea, tendința pare să fi fost ușor inversată în primele nouă luni ale anului 2020.

3.2 Efectele asupra ocupării forței de muncă

La sfârșitul anului 2019, companiile de petrol și gaze chestionate angajaseră puțin peste 24.600 de persoane (Tabelul 3.2). Aceasta reprezintă aproximativ 25% din ocuparea forței de muncă în sectorul energetic sau 0,5% din ocuparea întregii economii.

Table 3.2. Număr mediu de angajați, mii

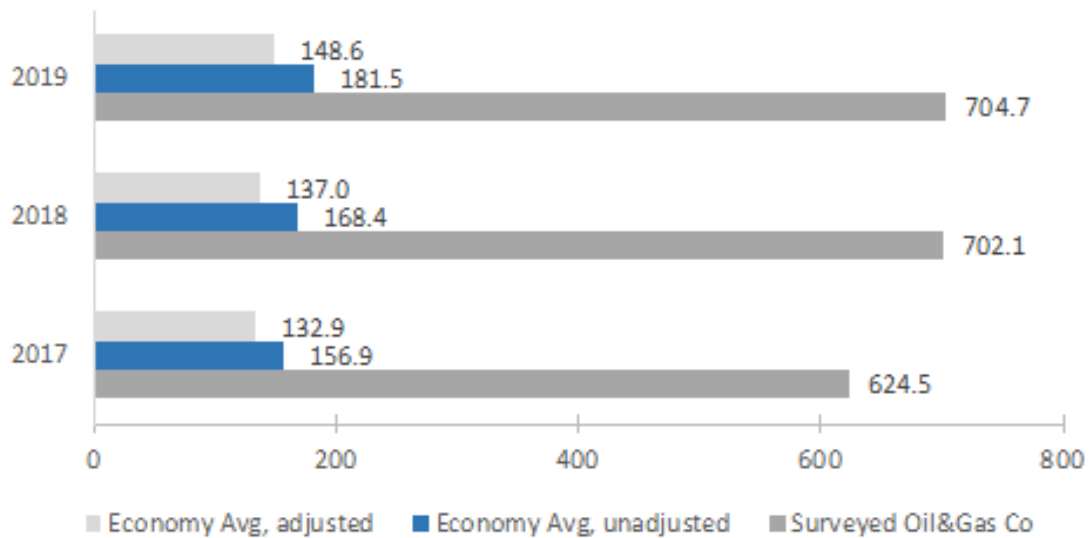
	2017	2018	2019
Total Economie	4,842.7	4,929.5	4,979.4
Extracție țiței și gaze naturale	16.6	16.1	15.5
Producția și furnizarea de energie electrică, gaz, abur și aer condiționat	52.6	52.9	52.6
Sectorul petrolului și gazelor - companii chestionate	25.0	24.8	24.6

Sursa: Datele sondajului și INSSE

La aproximativ 700 mii RON / angajat, productivitatea angajaților din companiile de petrol și gaze chestionate este de peste patru ori mai mare decât productivitatea medie a muncii în economie (Fig. 3.4).

Acesta din urmă a fost calculat în două moduri, în funcție de ipotezele făcute cu privire la numărul total de angajați din economie.

Fig 3.4 GVA/Employee, Thous RON

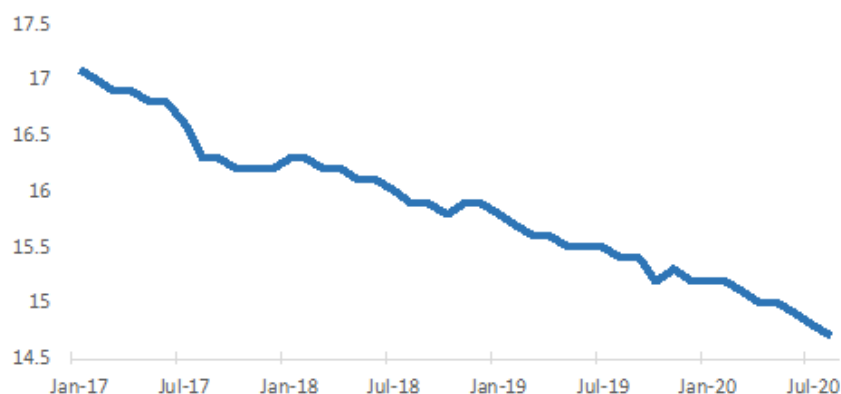

Sursa: Datele sondajului și INSSE

Conform statisticilor oficiale, numărul total de angajați s-a apropiat de 5 milioane în 2019. Productivitatea muncii calculată utilizând această cifră corespunde cu „Date economice medii neajustate” din Fig. 3.4. Cu toate acestea, există un număr semnificativ de angajați - cei mai mulți dintre aceștia lucrează în diferitele departamente din sectorul public, adică apărare, servicii secrete etc. sau comercianți unici înregistrați - care nu sunt incluși în statisticile oficiale. În plus, unii angajați au mai multe contracte de muncă înregistrate pe numele lor. Astfel, ajustând cifra de ocupare pentru acestea, se obține o cifră de productivitate și mai mică pentru întreaga economie - corespunzătoare „Date economice medii ajustate” din Fig 3.4.

O mică parte a creșterii productivității muncii în sectorul de petrol și gaze poate fi atribuită numărului scăzut de angajați. În ultimii trei ani, aceasta a scăzut ușor cu 1,6%. Scăderea a fost mult mai mare pe segmentul din Upstream, cu ocuparea forței de muncă în extracția de petrol și gaze în scădere cu peste 11% (figura 3.5). Din punct de vedere al politicii economice, având în vedere existența unor mari rezerve dovedite de gaze, scăderea recentă a forței de muncă calificate din sector este un semn îngrijorător.

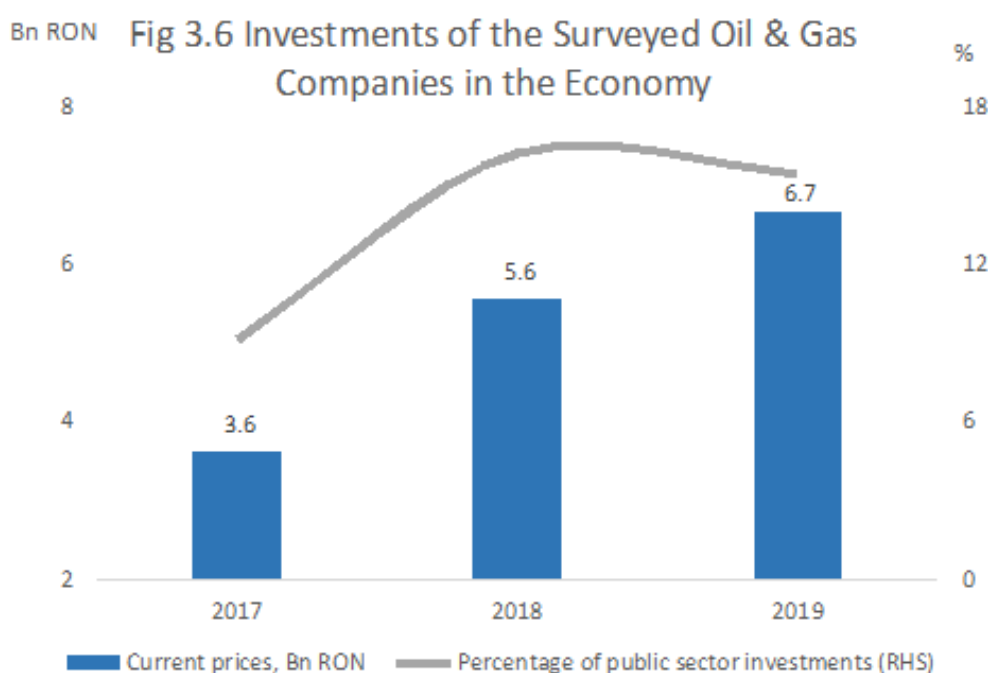
Fig 3.5 Number of Employees in the Extraction of Oil and Gas Sector, Thous

Sursa: INSSE

3.3 Impactul companiilor de petrol și gaze analizate asupra investițiilor

Industria de petrol și gaze utilizează intensiv capital. Investițiile se efectuează pe termen lung și se confruntă cu un grad ridicat de risc, derivat atât din modificările condițiilor economice, cât și din legislație. Deciziile cu privire la viitoarea desfășurare a capitalului pentru a direcționa sectorul de petrol și gaze spre a prospera, pe măsură ce se accelerează tranziția energetică sunt în sine dificile, chiar și fără o incertitudine legislativă sporită. Cu toate acestea, investițiile efectuate de companiile de petrol și gaze chestionate aproape s-au dublat în termeni nominali în ultimii trei ani, ajungând la 6,7 miliarde RON în 2019 (Fig 3.6).

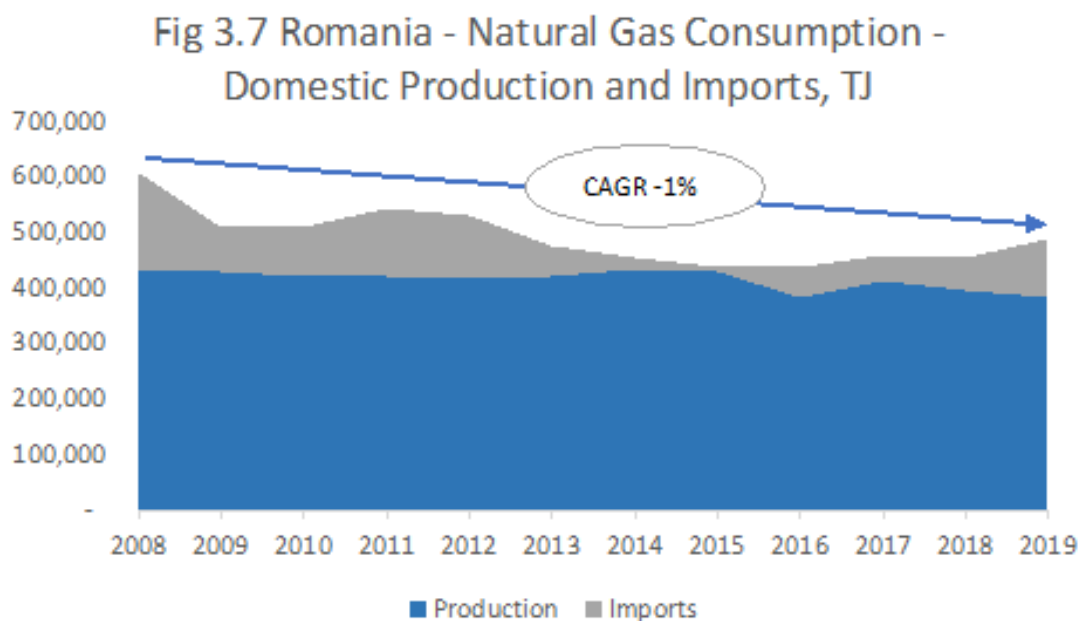

Sursa: datele sondajului și Ministerul de Finanțe

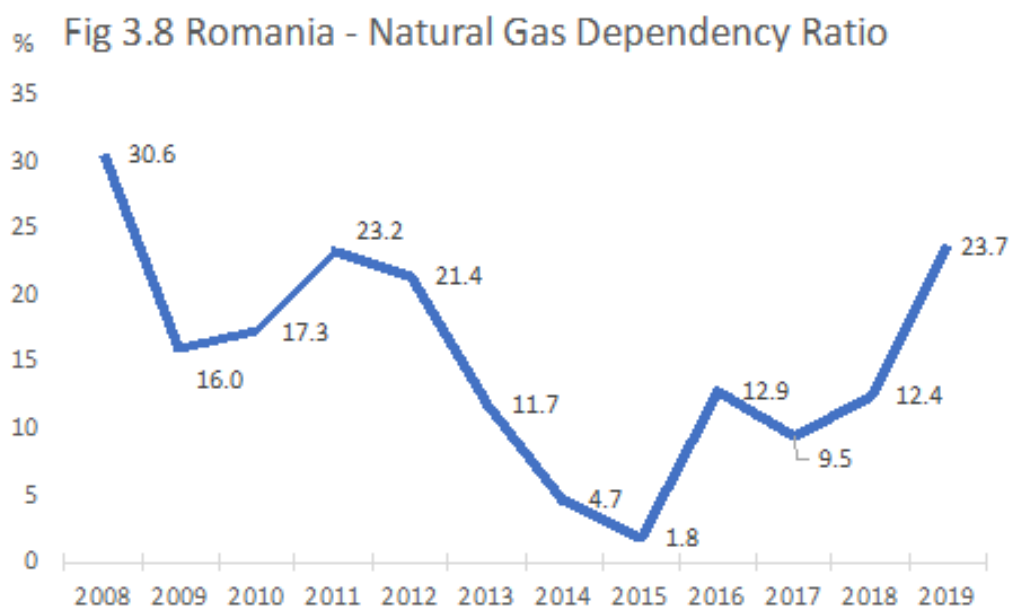
Aceasta reflectă în mare măsură investițiile făcute de sectoarele din upstream și distribuția gazelor. Dar, investițiile reale ale sectorului sunt cu siguranță mai mari, deoarece sectorul de distribuție este subreprezentat în eșantionul actual anchetat. În general, investițiile realizate de sectorul petrolului și gazelor au reprezentat echivalentul a 16% din investițiile din sectorul public în 2019.

3.4 Producția în scădere din sectorul de gaze naturale din România

Din 2008, consumul de gaze naturale a scăzut cu o rată anuală de aproape 1% (figura 3.7). Aceasta reflectă o combinație de factori, de la creșterea eficienței energetice la structura în schimbare a economiei și incertitudinea legislativă.

Sursa: Eurostat

Sursa: Eurostat

Cu toate acestea, scăderea producției interne de gaze și creșterea cererii au condus la o creștere a raportului de dependență a gazelor (i.e. creșterea importurilor) de la aproape 2% în 2015 la peste 12% în 2018. Ulterior, în urma modificării disproporționate a impozitării sectorului gazelor, creșterea poverii fiscale impusă de OUG 114/2018 a acționat ca un factor de descurajare pentru producția internă de gaze naturale. Acest lucru a dus la creșterea importurilor, creșterea raportului de dependență a gazelor la aproape 24% în 2019.

Având în vedere beneficiile recent dobândite ale „neutralității tehnologice”, gazele naturale par să aibă un potențial mare de dezvoltare viitoare în România, cel puțin pentru următoarea decadă¹². Planurile de investiții ale autorităților prevăd o extindere a infrastructurii de distribuție și transport a gazelor în următorii 6 ani. Acesta vizează creșterea ponderii gospodăriilor care sunt conectate la gaze naturale (astăzi aproximativ 35% din totalul gospodăriilor sunt conectate la rețeaua de gaze naturale) Cererea suplimentară ar putea veni din investițiile planificate în centralele electrice pe gaz. Toate aceste proiecte ar trebui să facă obiectul unor evaluări economice.

Creșterea preconizată a cererii de gaze naturale, împreună cu îmbunătățirea conectivității¹³ conductelor de gaze între țări ar crea un cadru imediat pentru creșterea oportunităților de producție internă de gaze. Ca atare, unul dintre obiectivele politicii energetice ar trebui să fie depășirea obstacolelor legislative, care ar putea face investițiile în gaze naturale din Marea Neagră viabile din punct de vedere economic, promovând astfel dezvoltarea energiei și sporind și securitatea energetică.

4. CONCLUZII

Rezultatele acestei analize arată că, în ciuda scăderii treptate a importanței industriei de petrol și gaze în economie în ultimii ani, sectorul rămâne în continuare un contribuitor important la creșterea PIB-ului României. Companiile de petrol și gaze chestionate în această analiză reprezintă aproximativ 1,8% din PIB, aproape jumătate din întregul sector energetic. Impactul total asupra sectorului petrolului și gazului asupra economiei (ex. inclusiv efectele directe, indirecte și induse) este mult mai semnificativ, în medie 5,5% din PIB în ultimii trei ani.

Sectorul de petrol și gaze rămâne un important contribuitor la bugetul de stat, companiile chestionate plătind echivalentul a 6% din veniturile bugetare curente. Investițiile efectuate de sectorul de petrol și gaze sunt, de asemenea, însemnate, reprezentând o șesime din investițiile din sectorul public.

Dezvoltarea viitoare a industriei interne de petrol și gaze, și în special a gazelor naturale, va depinde în mare măsură de modul în care autoritățile vor adopta legislația necesară, astfel încât investițiile în sector - în special cele legate de proiectele de gaze offshore - să devină viabile din punct de vedere economic. Planul de acțiune al Pactului Ecologic European implică faptul că există o fereastră de oportunitate relativ limitată în care aceste investiții ar putea fi încă profitabile. Dacă sectorul de petrol și gaze ar mai putea juca un rol în procesul de tranziție energetică - ceea ce este o presupunere rezonabilă - investițiile în acest sector ar avea un impact pozitiv asupra creșterii PIB și a contribuțiilor fiscale ale sectorului la buget în anii următori.

¹²Acest lucru va depinde de alți câțiva factori, inclusiv, în cele din urmă, dezvoltarea unor tehnologii rentabile de captare și stocare a CO₂.

¹³ În noiembrie 2020, o secțiune relativ mare a conductei BRUA a fost finalizată.

Înființată în anul 2018, CPAG a pornit la drum cu misiunea clară de a realiza cercetări aprofundate care pot răspunde actualelor probleme din sfera politicii economice. Totodată, scopul asociației este de a veni în sprijinul dezbaterilor din România axate pe politica economică prin dezvoltarea unui forum constructiv care deservește schimbul de idei și expertiza în domeniu.

Laurian Lungu a obținut doctoratul în economie la Universitatea Cardiff și diploma de masterat în același domeniu la Universitatea din Liverpool. Pentru o perioadă a lucrat în mediul academic, predând cursuri de macroeconomie și metode matematice, atât pentru programele de studii universitare, cât și postuniversitare la departamentul de economie al Universității Cardiff.

Timp de 15 ani, Laurian a fost consilier economic, domeniile sale de expertiză sunt macroeconomie aplicată, politici economice și energie. Laurian este de asemenea autorul mai multor articole și analize publicate în reviste și cărți de specialitate recunoscute la nivel internațional.

